

5

'OKU FAKAHAA'I MAI 'E SĪSŪ KALAI SI 'A E FOUNGA KE TAU 'OFA AI KI HE NI'IHI KEHÉ

TALATEU MA'Á E FAIAKÓ

Ke ke mateuteu fakalaumalie ke ako'i e lēsoni ko 'enī, kātaki 'o lau mo fakalaululoto ki he ngaahi me'á ni: 'Oku fakahaa'i mai 'e Sīsū Kalaisi ha sīpinga haohaoa 'o e angalelei mo e 'ofá. 'I he kotoa 'o 'Ene malanga 'i he māmaní, na'e fakahaa'i 'e Sīsū 'Ene 'ofa ki he ni'ihi kehé 'aki 'Ene tāpuaki'i mo tokoni'i 'a e māsivá, mahakí mo e lotomamahí. Na'á Ne folofola ki He'ene kau ākongá, "Ko 'eku fekaú eni, ke mou fe'ofa'aki kiate kimoutolu, 'o hangē ko 'eku 'ofa kiate kimoutolú" (Sione 15:12; toe vakai ki he Sione 13:34–35; Molonai 7:46–48).

TEUTEÚ

- Faka'ilonga'i 'a e peesi 22 'i he tohi lēsoni ko 'enī ke faingofua ho'o huke ki aí.
- 'Omai ha tatau 'o e folofolá.

NGAAHI 'EKITIVITĪ KE AKO MEI AÍ

Kamata'aki ha 'ekitivitī fakatahataha. Ki ha ngaahi fakakaukau, vakai ki he peesi 3.

Lotu Fakaafe'i ha taha 'o e fānaú ke ne fai 'a e fua lotú.

Hivá Talaange ki he fānaú, na'e ako'i kitautolu 'e Sīsū Kalaisi 'i he taimi na'á Ne nofo ai 'i he māmaní ke tau 'ofa ki he ni'ihi kehé; na'á Ne fakahā mai kiate kitautolu 'aki 'a e ngaahi me'a na'á Ne fakahokó. Hivá'i pe lau 'a e tau 'o e "Oku ou Feinga ke Hangē ko Sisuú" (*Tohi Hiva 'a e Fānaú*, 40–41) pea fai 'a e fakatātā 'oku hā atu 'i laló. Fakaafe'i 'a e fānaú ke nau kau fakataha mo koe.

Fe'ofa'aki hangē ko Sīsū. (*kuku pē ho fatafatá pea mafulifuli mei he tafa'aki 'e tahá ki he tafa'aki 'e tahá*)

Feinga ke fakahā. (*kamokamo e 'ulú ki 'olunga mo lalo*)

E 'ofa mo angamalū he me'a kotoa pē, (*kuku pē ho fatafatá pē 'iate koe pea mafulifuli mei he tafa'aki 'e tahá ki he tafa'aki 'e tahá*)

Akonaki ia 'a Sīsū. (*kamokamo e 'ulú ki 'olunga mo lalo*)

Ngaahi Talanoa 'i he Folofolá Fakahā ki he fānaú ha tatau 'o e folofolá. Talaange kiate kinautolu 'oku tau ako 'i he folofolá 'a e founga na'e fakahā 'aki 'e Sīsū 'a e 'ofá. Fakamatala fakanounou 'a e ngaahi talanoa ko 'enī:

Talanoa 1 (faka'alí'ali 'a e fakatātā 'i he peesi 27): Na'e tokolahi 'a e kakai ne omi ke fanongo ki he malanga 'a Sisuú. Na'a nau 'i ai 'i ha taimi lōloa pea ne nau fu'u fiekaia (*'ai 'a e fānaú ke hangē 'oku nau fiekaia*). Na'e 'i ai ha ki'i fo'i mā si'isi'i mo ha mata'iika ke fafanga'aki 'a e kakaí kotoa. Na'e tāpuaki'i 'e Sīsū 'a e me'akai peá Ne fekau 'Ene kau ākongá ke tufa atu ki he kakaí. Na'e ma'u 'e he tokotaha kotoa ha me'a ke ne kai pea toe lahi pē mo e me'akai na'e toé (*'ai 'a e fānaú ke hangē pē 'oku nau kai*). (Vakai Mātiu 14:13–21.)

'Ai 'a e fānaú ke nau lea fakataha mo koe, "Na'e fakahā mai 'e Sīsū kiate kitautolu 'a e founga ke tau 'ofa ai ki he ni'ihi kehé."

Talanoa 2 (faka'alí'ali 'a e fakatātā 'i he peesi 26: 'I he 'aho 'e taha na'e vakai atu 'a Sīsū ki ha tangata na'e kui—na'e 'ikai ke ne lava 'o sio (*'ai 'a e fānaú ke fakapuliki honau matá*). Na'e tāpuaki'i 'e Sīsū 'a e tangatá kae lava ke ne sio (*'ai 'a e fānaú ke faka'asi honau matá*). (Vakai ki he Sione 9:1–12.)

NGAAHI TOKONI FAKAFIAKÓ

Ngaahi Hivá: 'Oku sa'i'ia 'a e fānaú 'i he ngaahi me'a na'a nau sio mo fanongo ai ki mu'a. Hivá'i 'a e ngaahi hivá pe fai 'a e ngaahi veesi 'ekitivitī mei he lēsoni ko 'enī pe lēsoni ki mu'a 'i ha fa'ahinga taimi lolotonga e kalasi nesilii. 'E tokoni 'a e toe fakamanatu ko 'enī kiate kinautolu ke nau ako 'a e hivá mo manatu'i 'a e ngaahi tefito'i mo'oni 'o e ongoongolelei kuo ako'i.

Ngaahi Talanoa: Ki mu'a pea fai ha talanoa, toutou lau ia koe'uhí ke ke maheni mo ia. 'I he taimi te ke fai ai 'a e talanoá, sio ki he mata 'o e fānaú ke tokoni ke ma'u 'enau tokangá. (Vakai, 'Oku 'Ikai Ha U'i 'e Mahú'inga Ange 'i he Faiakó, 222–23.)

‘Ai ‘a e fānaú ke nau lea fakataha mo koe, “Na’e fakahā mai ‘e Sisū kiate kitautolu ‘a e founa ke tau ‘ofa ai ki he ni’ihi kehé.”

Talanoa 3 (faka’ali’ali ‘a e fakatātā ‘i he peesi 22): Hili ‘a e toetu’u ‘a Sisuuú, na’á Ne ‘a’ahi ki he Kau Nifai. Koe’uhí na’á Ne ‘ofa ki he fānaú, na’á Ne tāpuaki’i tahataha kinautolu (*‘ai e fānaú ke nau fefā’ofua’aki*). (Vakai ki he 3 Nifai 17:21–24.)

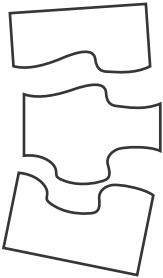
‘Ai ‘a e fānaú ke nau lau fakataha mo koe, “Na’e fakahā mai ‘e Sisū kiate kitautolu ‘a e founa ke tau ‘ofa ai ki he ni’ihi kehé.”

Hiva Toe Hiva’i pe lau ‘a e tau ‘o e “Oku ou Feinga ke Hangē ko Sisuuú”. Fakaafe’i ‘a e fānaú ke nau hiva pea fakatāta’i fakataha mo koe.

Faka’osí Vahevahe ho’o fakamo’oní, te tau lava ‘o ‘ofa ki he ni’ihi kehé ‘o hangē ko ia na’e fai ‘e Sisuuú.

Lotu Fakaafe’i ha taha ‘i he fānaú ke ne fai ‘a e lotu tukú.

NGAAHI ‘EKITIVITĪ KE FILI MEI AÍ

TEUTEÚ *Ki he pāsoló:* ‘Omai ha fakatātā ‘o e Fakamo’uí (te ke lava ‘o ngāue’aki ‘a e fakatātā ‘i he peesi 106 kapau ‘e fie ma’u). Kumi ha la’i pepa ‘a ia ‘e lahi tatau mo e fakatātaá (pe kosi ha la’ipepa ke na lahi tatau) pea kosi ‘a e pepá ki he kongá ‘e tolu pe fā ke fa’u ‘aki ha pāsolo. Tohi’i ‘i he tu’a ‘o e la’ipepa takitaha ‘a e “Te u ‘Ofa ki he Ni’ihi Kehé”.

Ki he ‘ekitivitī folofolá: ‘Omai ha tatau ‘o e Tohi Tapú. Faka’ilonga’i ‘a e Sione 15:12 ke faingofua ho’o huke ki ái.

Ki he ‘ekitivitī fakatātaá: Paaki ‘a e fakatātā ‘i he peesi 27 ke taki taha ‘a e fānaú.

Pāsolo Fakapuliki ‘a e fakatātā ‘o Sisuuú ‘aki ‘a e kongokonga pāsoló. Kole ki ha taha ‘o e fānaú ke ne fili ha kongá. Lau ‘a e kongá lea ‘oku ‘i he kongá ko íá pea ‘ai ‘a e fānaú ke nau angímui. Alea’i e founa ‘e taha te tau lava ai ‘o ‘ofa ki he ni’ihi kehé (lea mālō, vahevahe, fai ‘a e me’a ‘oku kole atu ‘e ho’o Fa’éé pe Tamaí, fakamaau e ngaahi me’ava’ingá mo e alā me’a pehē). Toe fai ‘a e me’a tatau ki he ki’i kongá takitaha kae ‘oua kuo to’o e ‘ufi’ufi kotoa ‘o e fakatātaá. Toe fakamālohia e fakakaukau ko ia na’e fakahā mai ‘e Sisū kiate kitautolu ‘a e founa ke tau ‘ofa ai ki he ni’ihi kehé.

Folofolá Talaange ki he fānaú na’e ako’i kitautolu ‘e Sisū ‘i he folofolá ke tau ‘ofa ki he ni’ihi kehé. Fakaava ‘a e Tohi Tapú ki he Sione 15:12 pea lau, “Fe’ofa’aki kiate kimoutolu.” Fakaafe’i ‘a e fānaú ke toe lau ‘a e kupu’i leá fakataha mo koe.

Hiva Hiva’i pe lau ‘a e ngaahi lea “Folofola ‘a Sisū Fe’ofa’aki” (*Tohi Hiva ‘a e Fānaú*, 391) pea fai ‘a e fakatātā ‘oku hā atu ‘i laló. Fakaafe’i ‘a e fānaú ke kau fakataha mo koe.

Folofola ‘a Sisū; (*fakamafao atu ho nimá*)
Fe’ofa’aki. (*kamokamo e ‘ulú ki ‘olunga mo lalo*)
Ka ke fonu he ‘ofá, (*‘ai ho nimá ki ho fatafatá*)
‘E ‘ofa’i koe. (*kuku ho fatafatá*)

Fakatātā ‘Oange ki he fānaú takitaha ha tatau ‘o e fakatātā ‘i he peesi 27. ‘Eke ki he fānaú ha ngaahi fehu’i fekau’aki mo e fakatātaá ke fakamanatu kiate kinautolu ‘a e talanoa na’e fai ki mu’á. Hangē ko ‘ení:

Te ke lava ‘o sio kía Sisū ‘i he fakatātaá? (*‘ai ‘a e fānaú ke nau tuhu kía Sisū ‘i he tatau ‘o ‘enau fakatātaá*)

Ko e hā ‘a e me’a ‘oku ‘i he loto kató? (*‘ai ‘a e fānaú ke hangē pē ‘oku nau kái*)

NGAAHI TOKONI FAKAFAIAKÓ

Mahalo he ‘ikai lava ‘e he fānau íkí ‘o angímui ki he kongá lea ko ‘ení. Tokoni’i kinautolu ke nau lea’aki e ngaahi fo’i lea pau hangē ko e “Sisū” mo e “‘ofa.”

Ngaahi ‘ekitivitī ke fili mei aí: Ke tauhi e longomo’ui ‘a e kau maí, ako mo e ngaahi ‘ekitivitī fanongo kehekehe ‘a e fānaú pea ‘aki e ngaahi ‘ekitivitī ‘oku kau ai e ngaungauve holó. Tauhi ‘a e lōloa ‘o e ‘ekitivitī takitaha ke miniti pē ‘e ua pe tolu.

Toe Fakahoko: ‘Oku fiefia ‘a e fānau ta’u-Nesilii ‘i he toutou fai ‘o ha me’a pea ‘oku tokoni ia ke nau ako ai. Kapau ‘oku kei sai-‘ia pē mo tokanga ‘a e fānaú, toe fakahoko ‘a e ‘ekitivitī koe-‘uhí ke ‘i ai ha faingamālie ke kau atu ‘a e fānaú kotoa.

‘Oku Fakahaa‘i mai ‘e Sīsū Kalaisi kiate kitautolu
‘a e Founnga ke tau ‘Ofa ai ki he Ni‘ihi Kehé